

Verkiezingen Politiek moet Nederlandse invloed op Brussels beleid niet aandikken

Kernvraag: meer of minder

Met de verkiezingen in aantocht, spreken politieke partijen zich uit over hun Europese visie.

Rob Boudewijn analyseert enkele plannen van de partijen en roept op realistisch te zijn.

Rob Boudewijn
Lecturer
European
Studies aan de
Thorbecke
Academie en
directeur
training van
Europa-
instituut.nl.

Op 17 maart gaan we stemmen voor een nieuwe Tweede Kamer. Een stem voor Nederland, maar ook een stem over de voortgang en richting van het Europees integratieproject. Het zijn immers onze politici die mede aan de knoppen zitten in Brussel.

Alle politieke partijen trekken een grote broek aan, met visionaire vergezichten. Ze spreken over wel of geen uitbreiding van de EU, de toekomst van de euro en nieuwe Europese institutionele structuren. Het zijn niet de minste visies die de revue passeren. De partijen dienen alleen wel in acht te nemen dat ze ondanks hun partijpolitieke beloftes in de EU slechts uiterst marginale spelers zijn en dat Nederland in de EU slechts 1 van de 27 spelers is.

Veel politieke beloftes worden ook niet ingelost. Onder de afgelopen kabinetten-Rutte lag de focus vooral op de voor Nederland voordelige financieel-economische gevolgen van het integratieproject: Nederland, als open exportland, verdiende simpelweg aan de interne markt. Tegelijkertijd was Nederland mordicus tegen een grotere financiële afdracht aan Brussel, maar de uitspraak van Rutte ‘geen cent meer naar de Grieken’ kon niet waargemaakt worden. Ook bij het meer recente verzet van Nederland tegen giften in plaats van leningen in het Europese coronaherstelpakket moest ons land bakzeil halen. Het zou politici daarom sieren eerst de realiteitszin van hun beloftes na te gaan, zodat ze ook niet aan geloofwaardigheid hoeven in te boeten.

Nexit amper genoemd
De PVV wijdt weinig woorden aan Europa en slechts in één paragraaf wordt gepleit voor een nexit. Waar in het verleden een anti-Europese opstelling nog electoraal gewin opleverde, lijkt de brexitsoap in het tegenovergestelde te resulteren. De Britse economie is immers door de brexit in de grootste vrije val sinds de Tweede Wereldoorlog geraakt en de Britse overheid adviseert de eigen bedrijven vooral een dependance in de EU te openen om markttoegang te behouden. Een pleidooi om een land in een economische recessie te storten zal weinig stemmen opleveren.

Forum voor Democratie staat, meer onder-

bouwd, hetzelfde voor en ontkent vooral de feiten over globalisering. De SP pleit ervoor uit de euro te stappen, omdat de economieën van de lidstaten té verschillend zijn. Een basale economische wet luidt dat door een eenheidsmunt markten sneller convergeren door het verdwijnen van douaneformaliteiten en (wisselende) valutakoersen.

Tegenwicht tegen de Poetins
Waar de middenpartijen op Europees gebied, PvdA, CDA en VVD, altijd ‘Europa is goed voor Nederland’ tamboereerden, noopte de opkomst van de eurosceptici om zich nadruk-

→ **Premier Mark Rutte heeft de laatste jaren een paar keer bakzeil moeten halen in Europa.**
FOTO JONAS ROOSENS/ANP

kelijker op Europese thema’s te profileren. Bij de PvdA leidt dit tot een pleidooi voor een sterker Europa vanwege de geopolitieke bedreigingen, ‘als tegenwicht tegen de Poetins van deze wereld’ en om de EU slagvaardiger te maken wordt gepleit voor het opheffen van het veto-recht. De oproep tot een Europees minimumloon en een Europese arbeidsinspectie lijkt vooral om de eigen achterban te paaieren.

Het CDA is tevens voorstander van een EU als wereldspeler én waardengemeenschap. De partij benadrukt daarom de democratische beginselen: een duidelijke boodschap naar Polen en Hongarije. Ten aanzien van verdere

-

Online

Programma 08 – 11 maart

08

-

Maandag
17.00 – 18.00

Dit hebben wij in huis! #8
Gender and Citizenship in the Dutch Caribbean

08

-

Maandag
20.00 – 21.30

Wijsvrouwen. De zijkant van de filosofie

S P U I 2 5

09

-

Dinsdag
20.00 – 21.30

Het wilde deel van de wereld

11

-

Donderdag
17.15 – 18.30

Ontwaak! Over de problemen van het neoliberalisme

Aanmelden via spui25.nl – academisch-cultureel podium

Tienermoederschap verdient ook begrip

De vondst van een pasgeboren baby in een vuilcontainer in Zuidoost heeft een golf van emoties teweeggebracht. Ook bij mij.

Ik ben zelf kind van een prille tienerrelatie en er was behoorlijke consternatie en crisis rond mijn geboorte. Het was de vaardige, begripvolle hand van mijn oma, die haar dochter – mijn moeder – destijds door deze emoties heen loodste, de omgeving maande tot begrip en ervoor zorgde dat ik mij in mijn jeugdjaren gewenst en geliefd kon voelen. Veel angst, onzekerheid, verdriet en leed

zijn mijn moeder en mij daardoor bespaard gebleven.

Huize Kalor
De mate waarin tienerouders kunnen rekenen op onvoorwaardelijke steun van de omgeving kan, zoals wij zien, het verschil maken tussen leven en dood. Lang was in ons land sprake van de ‘afstandsmoeders’, jonge vrouwen die gedwongen hun kind moesten afstaan. Het resultaat van schande, stigmatisering, verontwaardiging en taboe.

Als wij de verhalen nu horen, lijkt er in deze attitude maar langzaam ver-

Europa?

De brexit heeft ervoor gezorgd dat een anti-Europese opstelling geen gewin meer oplevert

Tot slot de grote pro-Europese politieke partijen, waarvan D66 van oudsher een exponent is en waarbij zich recentelijk de pan-Europese politieke partij Volt heeft gevoegd. Eén van de kroonjuwelen van D66, de jaarlijkse toetsing van de staat van de rechtsstaat mét sanctiemechanismen, is inmiddels gerealiseerd. Andere D66-parels, zoals een pan-Europese kieslijst en een verdere federalisering van de Unie, lijken weinig realistisch.

Opmerkelijk is dat de D66 oproept niet langer te denken in invloedssferen, zodat de oostelijke burenen van de EU autonoom kunnen kiezen welke richting zij opgaan. Tegelijkertijd stelt D66 dat de Balkanlanden snel moeten toetreden om Rusland en China buitenspel te zetten.

Voor nieuwkomer Volt lijkt het moeilijk zich te profileren naast D66, omdat veel idealen hetzelfde zijn, zoals initiatiefrecht voor het parlement, het afschaffen van het vetorecht en Europese belastingen. Een voordeel voor Volt zou kunnen zijn dat deze partij zich nadrukkelijk presenteert als pan-Europese politieke partij, terwijl D66, als onderdeel van de liberale fractie waarin ook de VVD zit, een veel fletser Europees profiel kent.

Gecoördineerde gezondheidszorg

We gaan op 17 maart stemmen voor nationale verkiezingen, maar tegelijkertijd geven we onze politici een Europees mandaat, met als belangrijkste vraag: meer of minder Europa?

De huidige coronacrisis toont aan dat meer ‘Europa’ in sommige gevallen onontbeerlijk is: nu is gezondheidszorg (nog) een nationale competentie, met als gevolg dat er tegelijkertijd aan 27 amper gecoördineerde aanpakken wordt gewerkt. En hoe valt de nationale aanpak van terrorisme te rijmen met een Europa zonder binnengrenzen, waardoor de EU per definitie een walhalla voor terroristen is?

Welke partijen de nieuwe regering ook gaan vormen, het is duidelijk dat er veel smaken mogelijk zijn en daarmee bepalen de Nederlandse kiezers mede de voortgang en richting van het Europees integratieproject. Maar het wordt ook tijd dat Europese partijen realistisch zijn tegenover hun kiezers: de invloed van de partijen is beperkt, en veel beloftes zijn loos. Wees daar gewoon eerlijk over.

uitbreiding toont het CDA zich sceptisch en blijft het vetorecht om een besluit tegen te houden gehandhaafd.

Nieuwkomer Volt

De VVD tot slot is de meest nationalistische van de middenpartijen en benadrukt vooral de financiële aspecten: geen grotere Nederlandse afdracht aan de EU, geen Europese belastingen, het herstellfonds is een tijdelijk noodgreep en het stopzetten van financiering aan lidstaten die zich niet aan de begrotingsregels houden. Cynisch genoeg zou Nederland daar nu ook onder vallen.

andering te komen. Een lichtpuntje is dat het aantal tienermoeders landelijk afneemt. Hopelijk het gevolg van betere voorlichting.

Volgens de Amsterdamse GGD is nu één op de honderd meisjes in onze stad tienermoeder. Ook voor deze meisjes spelen genoemde sentimenten nog te vaak een rol. Daar komt

Een lichtpuntje is dat het aantal tienermoeders landelijk afneemt

nog bij het gebrek aan vertrouwen bij veel van de jonge meisjes in de hulpverlenende instanties.

In mijn hofje in Zuidoost staat Huize Kalor, een tienermoederopvanghuis. In Huize Kalor sprak ik aan de keukentafel met oprichtster Xiomara Henriques, terwijl in de aangrenzende woonkamer drie

tiernmoeders druk in de weer waren met het eten voor hun kindjes. Het is de perfecte opvangplek voor jonge moeders tot 23 jaar die onverwacht zwanger raakten en niet binnen hun eigen omgeving terecht kunnen.

“Het was een bewuste keuze om ons gezinshuis in Amsterdam te starten,” vertelde Xiomara mij, “omdat de nood hier hoog is en vanwege de multiculturaliteit. Er hebben hier meiden gewoond met alle mogelijke culturele achtergronden en evenzovele cultureel bepaalde tradities en taboes.”

Beschermen en omarmen

Xiomara wil tienermoeders een zo veilig en normaal mogelijk leven laten leiden, waarbij er niet continu gezinswerkers over de vloer komen. “Het zijn meisjes met een eigen problematiek, met trauma’s. Slachtoffers van mishandeling en misbruik, van

loverboys en drugs. We willen ze hun identiteit teruggeven.”

De meisjes willen vaak hun school afmaken of werken. De inzet is ook te leren kiezen voor het welzijn van het kind. De meisjes in hun waarde laten, maar bovenal onvoorwaardelijke liefde geven. In dit gezinshuis vinden de meisjes ondersteuning, structuur, veiligheid en geborgenheid.

De meisjes van mijn wijk hebben Huize Kalor. Ik had mijn oma. Wij moeten naar een samenleving waarin breed het besef heerst dat tienermoederschap het beste vermeden kan worden. Maar waarin, als het je eenmaal overkomt, je omgeving je beschermend omarmt. Tiernmoeders mogen niet veroordeeld worden!

Nenita La Rose, gemeenteraadslid namens de PvdA in Amsterdam en voorzitter van de Nederlandse Vrouwen Raad

Republiek Amsterdam

Terug durven duwen

Even terug naar het lijsttrekkersdebat voor de Tweede Kamerverkiezingen, dat *RTL Nieuws* hield in Felix Meritis. Na afloop was er lof voor de vrijmoedigheid van Sigrid Kaag (D66) en Lilian Marijnissen (SP) en voor de felle aanvallen van Wopke Hoekstra (CDA) en Jesse Klaver op Mark Rutte (VVD).

Maar wat het meest bleef hangen was het idee van de RTL-redactie om gewone Nederlanders die inhoudelijk betrokken zijn bij een van de stellingen, tegenover een lijsttrekker te zetten. Kaag moest zich verantwoord tegenover een boze boer, Klaver kreeg een gedupeerde student voor zich en Rutte werd bevraagd door een in de toeslagenaffaire getroffen moeder, Kristie Rongen. “Ik stop u even,” onderbrak zij de premier toen die in een procedureel antwoord dreigde te verzanden. Dit keer geen harde aanval van een lijsttrekker of een domme verspreking, het was Rongen die zorgde voor het moment dat we ons zullen herinneren.

De meeste lijsttrekkers, Marijnissen en Wilders uitgezonderd, deden hun uiterste best om invloed over te komen richting de boze burgers. Televisiekijkers vonden het prachtig om te zien hoe Rutte, Kaag, Klaver en Hoekstra zich in beleefde bochten wrongen en geforceerd aardig bleven. Niet de lijsttrekkers, maar de gewone man of vrouw was even de baas in het debat.

De lijsttrekkers reageerden zoals ze dat geleerd hebben. Een meningsverschil met een kiezer al te openlijk bediscussiëren komt arrogant over, is de gedachte, en mensen stemmen niet graag op een arrogante lijsttrekker.

Je vraagt je af hoe de gesprekken met die Nederlanders zouden zijn verlopen als de lijsttrekkers een tijdje hadden meegedraaid in een gemeenteraad. Daar worden raadsleden en wethouders elke week met emotionele, boze of geestige inwoners geconfronteerd. Bij bijna iedere vergadering zijn Amsterdammers te gast, soms heel beleefd en soms onredelijk. De inspraak is vanwege de pandemie nu digitaal, maar vóór corona bleven mensen vaak rondhangen in de vergaderzaal, zodat ze de politici na afloop nog even konden spreken.

Het is een belangrijk en symbolisch verschil met het Binnenhof, waar burgers hun grieven hoofdzakelijk buiten de deur moeten uiten, op het Plein of op het Malieveld. Een petitie mag je hoogstens op de gang aanbieden, vlak bij de hoofdentree van

de Kamer. In het stadhuis, in elk stadhuis, zijn inwoners welkom tot in de vergaderzaal. Ze maken zelfs deel uit van de vergaderorde en hebben spreekrecht. Is dat de reden dat Marijnissen, voormalig gemeenteraadslid, zichtbaar ontspannen stond te praten met de ondernemer die tegenover haar was gezet? En zelfs af en toe een beetje durfde terug te duwen?

De gemeenteraad is een ideale maar ondergewaardeerde leerschool voor politici in de omgang met burgers. Mensen beleefd aanhoren of naar de mond praten kan iedereen. Een gesprek voeren met een boze kiezer of inwoner is veel moeilijker. Wie dat goed kan, dwingt respect af.

Ik herinner mij een woedende Eric van der Burg, die in 2017 als wethouder direct excuses eiste toen een inspreker zijn ambtenaren vergeleek met de ambtenaren die betrokken waren bij de Holocaust. Nog beroemder is het veelbekeken fragment van een AT5-uitzending met Eberhard van der Laan uit de jaren negentig. Hij was toen nog PvdA-raadslid en diende een boze Amsterdammer van repiek. “Ach flikker op, ik woon in De Baarsjes, waar woon jij? Ouwehoer!” Dat talent maakte hem geliefd als burgemeester, maar hij was erin geoefend als raadslid.

Dit is natuurlijk geen pleidooi om mevrouw Rongen en de anderen weg te zetten als ouwehoeren, maar wel om in de toekomst lijsttrekkers te kiezen die met iets meer gezag tegenover inwoners durven te staan. Hopelijk komen burgers vaker bij verkiezingsdebatten en beschouwen lijsttrekkers dit als een kans, in plaats van een risico.

Ruben Koops
r.koops@parool.nl

De gewone man of vrouw was even de baas in het debat, niet de lijsttrekkers